MTIHANI WA PAMOJA WA KASSU

Hati ya Kuhitimu Kisomo cha Sekondari

102/3 **KISWAHILI** **Karatasi ya 3**

FASIHI

<u>SEPTEMBA 2021 Muda: Saa 2 $^1/_2$</u>

Jina..Nambari ya Usajili ....Darasa............

Tarehe..Sahihi ya Mtahiniwa...................................

<u>Maagizo:</u>

i) Andika jina lako na nambari yako ya mtihani katika nafasi ulizoachiwa hapo juu.
ii) Tia sahihi yako kisha uandike tarehe ya mtihani katika nafasi ulizoachiwa hapo juu.
*iii) Jibu maswali **manne** pekee.*
*iv) Swali la kwanza ni la **lazima**.*
*v) Maswali hayo mengine **matatu** yachaguliwe kutoka sehemu **nne** zilizobaki; yaani: Riwaya, Hadithi fupi, Tamthilia na Fasihi Simulizi.*
*vi) Usijibu **maswali mawili** kutoka **sehemu moja**.*
*vii) Majibu yote **sharti** yaandikwe katika lugha ya Kiswahili.*
*viii) Karatasi hii ina **kurasa 20** zilizopigwa chapa.*
ix) Watahiniwa ni lazima wahakikishe kwamba kurasa zote za karatasi hii zimepigwa chapa sawasawa na kuwa maswali yote yamo.

Kwa matumizi ya mtahini pekee

Swali	Upeo	Alama
1	20	
	20	
	20	
	20	
	Jumla	

SEHEMU A: USHAIRI

1. **Lazima**

   Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali.

   KAMA SODOMA!

   Miji yetu kwa yakini, kidogo kama Sodoma!
   Haihitaji makini, kwa mwenye macho mazima
   Utaona walakini, mradi ukitizama
   Wanazini hadharani, wana kwa watu wazima
   Yafanana na Sodoma, miji yetu kwa yakini.

   Miji yetu kwa yakini, kidogo kama Sodoma!
   Wanazini hadharani, wana kwa watu wazima
   Wanatafuna maini, vijana na kina mama
   Hawana haya nyusoni, wameharamisha wema
   Yafanana na Sodoma, miji yetu kwa yakini.

   Miji yetu kwa yakini, kidogo kama Sodoma!
   Hawana haya nyusoni, wameharamisha wema
   Baba na binti ndani, wanacheza lelemama
   Marijali wa mbioni, kujipagaza umama
   Yafanana na Sodoma, miji yetu kwa yakini.

   Miji yetu kwa yakini, kidogo kama Sodoma!
   Marijali wa mbioni, kujipagaza umama
   Wameikataa dini, toka tumboni mwa mama
   Wadai Wataliani, watajirisha mapema
   Yafanana na sodoma, mji yetu kwa yakini.

   Miji yetu kwa yakini, kidogo kama Sodoma!
   Wadai ufirauni, watajirisha mapema
   Hivyo mambo ya kigeni, yametunukiwa dhima
   Uwaonapo fuoni, nusu uchi wa mnyama
   Yafanana na Sodoma, miji yetu kwa yakini.

   Miji yetu kwa yakini, kidogo kama Sodoma!
   Uwaonapo fuoni, nusu uchi wa mnyama
   Watu hawana imani, umezidi uhasama
   Na viongozi wa dini, kuabudu darahima
   Yafanana na Sodoma, miji yetu kwa yakini.

   Miji yetu kwa yakini, kidogo kama sodoma!
   Na viongozi wa dini, kuabudu darahima
   Wamekeuka yamini, kati yao na Rahima

Wamemuasi Manani, na kusahau kiyama
Yafanana na sodoma, miji yetu kwa yakini.

Miji yetu kwa yakini, kidogo kama Sodoma!
Wamemuasi manani, na kusahau kiyama
Ya Illahi tuauni, tuwe watu maamuma
Tukue katika dini, siku zetu za uzima
Yafanana na Sodoma, miji yetu kwa yakini.

Maswali

(a) Bainisha bahari ya shairi hili ukijikita katika ruwaza zifuatazo (alama3)
- i) Mishororo
- ii) Maneno
- iii) Vina

(b) Eleza muundo wa shairi hili (alama4)

(c) Bainisha mbinu zifuatazo za kimtindo katika shairi hili (alama3)
- i) Tashbihi
- ii) Taswira
- iii) Tasfida

(d) Eleza toni ya shairi hili (alama1)

(e) Bainisha nafsi nenewa katika shairi hili (alama1)

(f) Fafanua dhamira ya mtunzi wa shairi hili (alama2)

(g) Andika ubeti watatu kwa lugha tutumbi (alama4)

(h) Fafanua maana ya maneno haya kama yalivyotumiwa na mshairi (alama2)
- i) Manani
- **ii)** Marijali

SEHEMU B: RIWAYA

A.Matei: *Chozi la Heri*

Jibu swali la 2 au la 3

2. "Nakumbuka asubuhi ya pili baada ya mtafaruku kuanza.Nilikuwa sebuleni na mwanangu tukitazama runinga".

(a). Eleza muktadha wa dondoo hili. (alama 4)
Eleza nafasi ya msemaji katika kuwakuza wahusika wengine riwayani (alama 5)

(b). Tambua mbinu kuu ya kimtindo uliotumika katika dondoo. (alama 1)

(c). Eleza jinsi mbinu uliyotaja hapo juu (iii) (a) ilivyotumika kukuza maudhui riwayani (alama 10)

3. Madhila anuwai yanayowazonga wahusika wengi katika riwaya ya Chozi La Heri yanafungamanishwa na hiari ya maamuzi yao. Jadili. (alama 20)

SEHEMU C: TAMTHILIA

P.Keya*:* *Kigogo*

Jibu swali la 4 au la 5

4. "Ama kweli dunia gunia . Ilikumeza hindi bichi ikakuguguna, sasa inakutema guguta."
   (a). Weka dondoo hili katika muktadha wake. (alama4)
   (b). Eleza mbinu mbili za kimtindo katika dondoo. (alama2)
   (c). Masaibu yanayowakumba wahusika katika Kigogo ni zao la matendo yao ya awali. Fafanua kauli hii kwa kutolea mifano mwafaka tamthiliani. (alama 14)
5. Ubinafsi una athari kubwa katika jamii. Tetea kauli hii kwa kutolea hoja ishirini kamilifu katika tamthlia ya Kigogo. (alama 20)

SEHEMU D: HADITHI FUPI

A.Chokocho Na D.Kayanda: *Tumbo Lisiloshiba na Hadithi Nyingine*

K. Wasike: **"**Mapenzi ya Kifaurongo"

6. Looh! Kwani swali langu liko vipi? Kwa nini wanafunzi wanacheka? Dkt. Mabonga hacheki safari hii kwa nguvu. Haikosi nimemuudhi.
   "Hilo si swali," anasema. "Iwapo ulinuia kuchekesha ungenyamaza tu. Hatukuja hapa kuchekeshwa. Tena pale ulipo hujui kuchekesha."
   (a). Bainisha mbinu za kimtindo zilizotumiwa kwenye dondo. (alama6)
   (b). "Hadi sasa mimi ni kama rubani aliyeharibikiwa na ndege angani." Eleza maana ya kitamathali inayojitokeza kwenye kwenye dondoo hili. (alama14)

S. A. Mohamed: "Tumbo Lisiloshiba"

7. (a)"Fujo hazitatuhamisha hapa panapo ardhi yetu."
Kwa kurejelea kauli hii jadili namna ambavyo wanyonge katika hadithi ya Tumbo Lisiloshiba walivyojiopoa kutoka kwadhulma za uongozi mbaya. (alama8)

(b) Kwa kurejelea hadithi zifuatazo, jadili nafasi ya Elimu katika Jamii. (alama12)
   i) Mapenzi Kifaurongo
   ii) Shogake dada ana ndevu
   iii) Mame Bakari

SEHEMU E: FASIHI SIMULIZI

(a). Eleza maana ya semi katika Fasihi Simulizi. (alama2)

(b). Fafanua sifa sita za semi. (alama6)

(c). Wewe ni mwigizaji wa michezo ya jukwaani. Eleza mambo sita ambayo utazingatia ili kufanikisha uigizaji wako. (alama6)

(d). Onyesha jinsi methali ni utanzu tegemezi kwa kueleza miktadha ambapo hutumiwa. (alama 6)

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....